

Bezoekadres
Stadhuis, Amstel 1
1011 PN Amsterdam

Postbus 202
1000 AE Amsterdam
Telefoon 020 552 9111
Fax 020 552 3426
www.amsterdam.nl

Gemeente Amsterdam

Dr. U. Kock
Wethouder Financiën en Water

Retouradres: Waternet, Postbus 94370, 1090 GJ Amsterdam

De leden van de raadscommissie Financiën
Stadhuis, Amstel 1
1011 PN AMSTERDAM

Datum	10 december 2014
Uw kenmerk	-
Ons kenmerk	WN 14.127604
Behandeld door	M. Veer (Waternet)
Doorkiesnummer	(020) 608 7586
Email	maaike.veer@waternet.nl
Bijlage(n)	-
Onderwerp	Stand van zaken beheer damherten in de Amsterdamse Waterleidingduinen, uitvoering motie nr. 725 d.d. 11 september 2013 van het raadslid Jager

Geachte commissieleden,

Het college van B en W heeft op 20 augustus 2013 besloten om Waternet, als gemandateerd beheerder van de Amsterdamse Waterleidingduinen (AWD), samen met de andere natuurbeheerders in de regio een ontheffing te laten aanvragen om het aantal damherten in de regio te gaan beheren en daarmee de overlast en kans op schade aan omgeving en natuur te verminderen.

Bij de raadsbehandeling van dit besluit op 11 september 2013 is motie nr. 725 van het raadslid Jager aangenomen. Deze motie bevat het volgende besluit:

Het College ten aanzien van de te formuleren aanvullingen op het provinciale Faunabeheerplan, de volgende wensen en bedenkingen mee te geven:

- *plezierjacht wordt nadrukkelijk uitgesloten evenals de methode drijfjacht en het beheer zal niet opbrengst gedreven zijn,*
- *Waternet kan de komende winter actief en vroegtijdig gebruik maken van de reeds verstrekte ontheffing voor actief ingrijpen ter voorkoming en bestrijding van ondraaglijk lijden van m.n. zieke of gewonde dieren,*
- *de effecten van de vroegtijdige en alerte gebruikmaking van deze laatste ontheffing zorgvuldig te monitoren en te evalueren,*
- *Waternet op te roepen in overleg te treden met de beheerders van de Oostvaardersplassen met de intentie om te leren van de praktijkervaringen aldaar opgedaan.*

In deze brief ga ik eerst in op de uitvoering van deze motie. Vervolgens geef ik een bredere evaluatie van het beheer in de afgelopen periode conform de toezegging in de

brief van wethouder Gehrels van 13 februari 2014 aan de toenmalige raadscommissie voor Economische Zaken, Bedrijven en Personeel en Organisatie c.a. (EZP).

Plezierjacht wordt nadrukkelijk uitgesloten evenals de methode drijfjacht en het beheer zal niet opbrengst gedreven zijn

Het beheer van damherten in de AWD zal uitsluitend worden uitgevoerd door professionele natuurbeheerders - de boswachters van Waternet -. Zowel Waternet (als beheerder) als de provincies (als bevoegd gezag) sluiten plezier- en drijfjacht uit en daarmee is een opbrengst gedreven vorm van jacht uitgesloten.

Waternet kan de komende winter actief en vroegtijdig gebruik maken van de reeds verstrekte ontheffing voor actief ingrijpen ter voorkoming en bestrijding van ondraaglijk lijden van m.n. zieke of gewonde dieren

Ter bestrijding van ondraaglijk lijden past Waternet reactief beheer toe. Waternet heeft daartoe een richtlijn opgesteld en geplaatst op internet (zie www.waternet.nl/damhertendossier). Het aantal boswachters dat is opgeleid en gekwalificeerd voor deze taak, is uitgebreid van 2 naar 4. De boswachters bepalen aan de hand van de conditie van een damhert of sprake is van uitzichtloos lijden. Om deze expertise scherp te houden, hebben ze collegiale toetsing en is er meerdere malen per jaar een nascholing onder leiding van een dierenarts. Daarnaast vindt er regelmatig overleg plaats met de collega-natuurbeheerders in de regio en is er intensief contact en uitwisseling van ervaringen met de beheerders van de Oostvaardersplassen (zie ook hieronder). Waternet heeft ook de dierenbescherming betrokken in dit overleg.

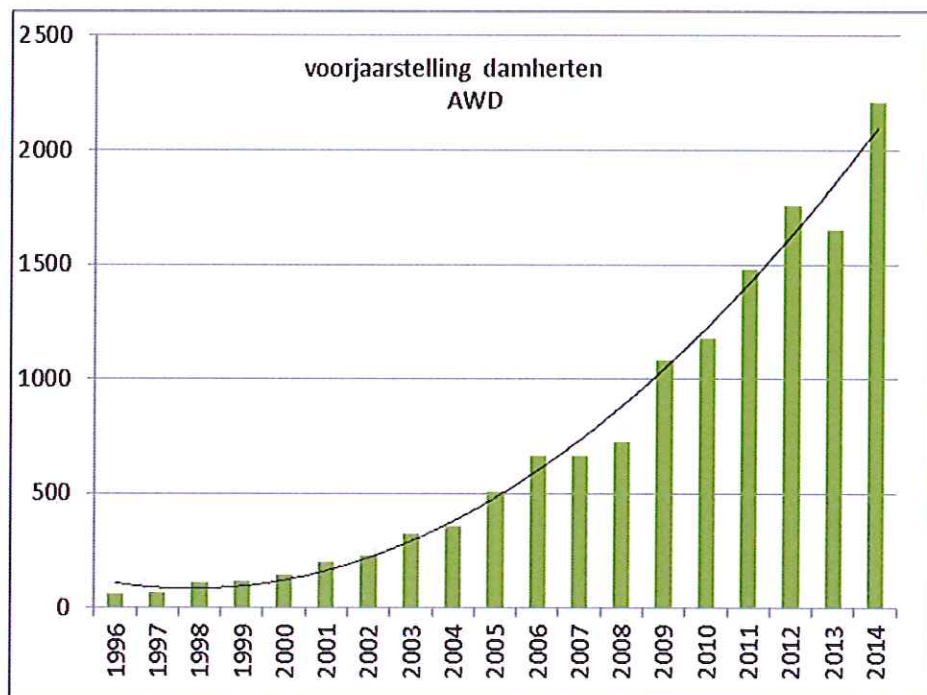
Waternet wil de huidige aanwijzing (art. 67 Flora- en faunawet¹) vanaf de komende winter ook kunnen toepassen om ondraaglijk lijden adequaat te voorkomen zoals dat in de Oostvaardersplassen gebeurt.

De effecten van de vroegtijdige en alerte gebruikmaking van deze laatste ontheffing zorgvuldig te monitoren en te evalueren

De winter 2013-2014 was uitzonderlijk zacht. Hierdoor was er voldoende voedsel in het duin en zijn de meeste damherten in goede conditie de winter doorgekomen. Er zijn 7 dieren dood aangetroffen en 7 dieren uit hun lijden verlost. De registratie wordt eveneens geplaatst op internet en wordt eens per maand geactualiseerd.

Om inzicht te krijgen in de oorzaken van lijden wordt regelmatig een damhert door een erkend instituut (Dutch Wildlife Health Centre) onderzocht. Uit de resultaten blijkt dat er geen aanwijzingen zijn voor het optreden van ongewone omstandigheden of ziekten. De populatie damherten is in april, zoals ieder jaar, geteld. De populatie is wederom gegroeid en er waren op dat moment minimaal ca. 2200 damherten aanwezig (zie figuur 1). Het is aannemelijk dat daar door geboorte ca. 1000 dieren zijn bijgekomen en dat door sterfte in de komende winter dat aantal met ca. 400 kan verminderen, zodat verwacht kan worden dat komend jaar de populatie begint met ca. 2800 dieren.

¹ Art. 67 en 68: De bescherming van soorten (plant en dier) is geregeld in de Flora- en faunawet (Ffw). Het doel van deze wet is het in stand houden en beschermen van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Op grond van artikel 4 lid 1 onder a is het damhert een beschermde diersoort. De wet kent zowel een zorgplicht als verbodsbepalingen. De provincie is bevoegd gezag om af te kunnen wijken van de verbodsbepalingen op basis van de artikelen 67 (aanwijzing) en 68 (ontheffing) Flora- en faunawet. De Ffw kent de Faunabeheereenheid (FBE) een coördinerende rol toe bij het planmatig beheer van diersoorten en de bestrijding van schade aangericht door dieren. De FBE stelt een faunabeheerplan op, waarin een onderbouwing en beschrijving wordt gegeven van het gewenste beheer. Op basis van een, door Gedeputeerde Staten vastgesteld, Faunabeheerplan kunnen ontheffingen (art. 68) worden verleend of aanwijzingen (art. 67) worden gegeven voor het beheer.

Figuur 1. Populatietrend damherten 1996-2014

Het aantal aanrijdingen in de omgeving wordt geregistreerd. Hoewel het aantal aanrijdingen is afgenomen, blijft in de omgeving van Zandvoort en het zuidwestelijk bollengebied sprake van overlast en verkeersonveilige situaties. Een volledige afsluiting van het duin is echter ongewenst vanwege ecologische, landschappelijke en dierenwelzijnsaspecten en vanwege juridische consequenties (zorgplicht).

Waternet op te roepen in overleg te treden met de beheerders van de Oostvaardersplassen met de intentie om te leren van de praktijkervaringen aldaar opgedaan.

Zoals hierboven al gemeld, is er intensief contact en uitwisseling van ervaringen met de beheerders van de Oostvaardersplassen. De boswachters van Waternet zijn in de maanden januari, februari en maart 2014 wekelijks naar de Oostvaardersplassen geweest om mee te draaien in het beheer en te leren hoe de conditie van dieren te bepalen. Ook heeft de beheerder van de Oostvaardersplassen drie bezoeken aan de AWD gebracht om de conditie te bespreken van de damherten.

Evaluatie van het beheer van de damherten: stand van zaken ontheffingen

Vanaf 2013 is er een ontheffing voor "Beheer buiten het leefgebied" (Art. 68) zodat verkeersonveilige situaties zoveel mogelijk voorkomen kunnen worden. Overlast wordt bestreden in de gebieden buiten de AWD en de andere duingebieden waar de verkeersveiligheid in het geding is. Uitvoering geschiedt door de terreinbeheerders in de omgeving van de AWD (i.c. PWN, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Landschap Noord-Holland).

Waternet heeft een aanwijzing ter voorkoming van ondraaglijk lijden en kan komende winter optreden. In het afgelopen jaar heeft Waternet ervaring opgedaan met het reactieve beheer en momenteel wordt dit beheer uitgewerkt in een protocol "Reactief beheer". Hierin

worden de criteria zoals die in de Oostvaardersplassen worden gebruikt om de conditie van dieren te bepalen opgenomen. Waternet, de Faunabeheereenheid (FBE) en de provincie Noord-Holland hebben afgesproken bij de uitvoering/toezicht en handhaving dit protocol te hanteren.

De zorg over de toestand van de natuurwaarden neemt toe. De biodiversiteit komt onder druk te staan. Voor het gebied Kennemerland-Zuid is momenteel onder regie van de provincie een Natura 2000² beheerplan in ontwikkeling. In dit plan worden de maatregelen beschreven die nodig zijn om de natuurwaarden duurzaam veilig te stellen. Ook staan daarin de negatieve effecten beschreven van hoge dichtheden damherten op verschillende habitattypen. De gezamenlijke partijen zien hierin de noodzakelijkheid om tot beperking van de populatie damherten door "Actief beheer" (Art. 68) over te gaan, in samenhang met de andere belangen.

Betrokken partijen, provincie en beheerders, hebben afgelopen jaar intensief gewerkt aan de aanvraag voor de ontheffing om actief te beheren in de duingebieden (waaronder de AWD). Het huidige Faunabeheerplan damhert is weliswaar toereikend voor de maatregelen die nu van kracht zijn, maar omdat voor de bescherming van natuurwaarden aanvullend beheer van de damhertenpopulatie nodig is dient het Faunabeheerplan te worden aangepast. Waternet levert samen met de andere beheerders de benodigde gegevens over de toestand van de natuurwaarden voor het Faunabeheerplan en het Natura 2000 beheerplan. Naar verwachting zijn beide plannen rond de zomer gereed en kan de aanvraag voor actief beheer door de provincie in behandeling worden genomen. In afwachting van die beslissing zie ik voor dit moment het "Reactieve beheer" als best mogelijke situatie.

Samenvattend

Er is een ontheffing voor beheer buiten het leefgebied, om verkeersonveilige situaties zoveel mogelijk te voorkomen. Waternet heeft een aanwijzing ter voorkoming van ondraaglijk lijden en kan komende winter adequaat optreden. Daarnaast wordt een ontheffing voor actief beheer voorbereid ten behoeve van de bescherming van de natuurwaarden.

Hiermee concludeer ik dat uitvoering is gegeven aan alle in de motie geformuleerde wensen. Ik beschouw de motie dan ook als uitgevoerd. Ik hoop u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

Udo Kock
Wethouder Financiën en Water

² Natura 2000: Europees Netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. De AWD zijn samen met de aangrenzende duingebieden aangewezen als Natura 2000 gebied Kennemerland-Zuid. De provincie Noord-Holland is verantwoordelijk voor het opstellen van een beheerplan, waarin wordt vastgelegd hoe en wanneer de natuurdoelen worden gehaald.